

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobců **a) nezl. R. J.**, zastoupené matkou N. K. jako svou zákonnou zástupkyní, **b) K. J.**, oba zastoupeni JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem se sídlem Mansfeldova 792/3, Praha 9, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, Praha 7, o žalobě žalobkyně ad a) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2003, čj. OAM-715/VL-01-P13-2003, vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 46 Az 957/2003, o kasační stížnosti žalobkyně ad a) proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2005, č. j. 46 Az 957/2003 - 24, a o žalobě žalobce ad b) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2003, čj. OAM-11742/VL-07-P13-2001, vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 46 Az 959/2003, o kasační stížnosti žalobce ad b) proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2005, č. j. 46 Az 959/2003 - 146,

t a k t o :

- I.** Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 3 Azs 251/2005 a sp. zn. 3 Azs 252/2005 **se s p o j u j í** ke společnému projednání. Věci budou dále vedeny pod sp. zn. 3 Azs 251/2005.
- II.** Rozsudky Krajského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2005, č. j. 46 Az 957/2003 - 24, a ze dne 29. 3. 2005, č. j. 46 Az 959/2003 - 146, **se z r u š u j í** a věci **se v r a c e j í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 9. 2003, čj. OAM-715/VL-01-P13-2003, nebyl nezletilé žalobkyni ad a) udělen azyl v České republice podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“); současně na ni nebyla vztažena překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že v řízení o udělení azylu bylo

zjištěno, že žalobkyně žádá o udělení azylu za účelem sloučení rodiny a z důvodu svého ohrožení ze strany pravoslavných fanatiků v případě návratu do Gruzie. Podle žalovaného není sice postavení Svědků Jehovových v Gruzii optimální, ale oproti minulým rokům se zlepšilo a nelze říci, že by byli pronásledováni, navíc policie v případě útoků proti nim již zasahuje; nebyl tedy shledán důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný upozornil na to, že pobyt cizinců na území České republiky upravuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. K neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 zákona o azylu žalovaný uvedl, že mu není známo, že by byl udělen azyl rodinnému příslušníku žalobkyně ad a). Žalovaný se dále vyjádřil k neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu a k neexistenci překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 9. 2003, čj. OAM-11742/VL-07-P13-2001, nebyl žalobci ad b) udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu; současně na něj nebyla vztážena překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že žalobce ad b) vlast opustil, protože mu bylo vyhrožováno smrtí příznivci Basila Mkalavišviliho, a proto, že byl těmito lidmi verbálně, v jednom případě i fyzicky, napadán pro svou náboženskou orientaci. K napadání žalobce ad b) – příslušníka Svědků Jehovových ze strany příznivců otce Basila žalovaný uvedl, že žalobce ad b) se nepokusil situaci řešit u státních orgánů v zemi původu, nevyužil tedy všech dostupných prostředků, jež měl v zemi původu k dispozici. Postavení Svědků Jehovových v Gruzii není podle žalovaného ideální, nelze však říci, že by představitelé Svědků Jehovových byli pronásledováni, neboť policie v případě útoků proti nim zasahuje. Žalovaný neshledal důvod pro udělení azylu, jelikož se žalobce ad b) nepokusil využít ochrany země své státní příslušnosti a také proto, že aktuální situace Svědků Jehovových v Gruzii se zlepšila. Vyšší míru ohrožení žalobce ad b) podle žalovaného zpochybňuje i skutečnost, že po napadení ze strany souseda ještě dva měsíce setrval v místě svého trvalého bydliště, než se mu podařilo vyřídit si cestovní doklady. Žalovaný se dále vyjádřil k neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a k neexistenci překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2005, č. j. 46 Az 957/2003 - 24, byla zamítnuta žaloba nezletilé žalobkyně ad a) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2003, čj. OAM-715/VL-01-P13-2003. Soud uvedl, že k žalobě nezletilé žalobkyně ad a) byly přiloženy dva listy textů z časopisu „Probud'te se“, obsahující případy napadání Svědků Jehovových v Gruzii, a dále odkaz na anglicky psaný text „Chronologie násilných činů a zastrašování Svědků Jehovových v Gruzii od roku 1999 do června 2003“ bez uvedení autora či zdroje, jejichž překlad si soud pořídil ve spise sp. zn. 46 Az 959/2003 týkajícím se otce nezletilé žalobkyně ad a) [žalobce ad b) – pozn. soudu]. Soud shledal rozhodnutí žalovaného v souladu se zákonem. Udělení azylu podle § 12 podle něj nepřichází v úvahu, neboť žalobkyně ad a) v Gruzii nikdy nežila; její matce ani otci pak azyl na území České republiky nebyl udělen, pročež nebylo možné udělit azyl podle § 13 odst. 1 a 2 zákona o azylu za účelem sloučení rodiny. Proto soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2005, č. j. 46 Az 959/2003 - 146, byla zamítnuta žaloba žalobce ad b) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2003, čj. OAM-11742/VL-07-P13-2001. Soud uvedl, že žalobce ad b) v řízení o udělení azylu tvrdil, že byl napadán pravoslavnými náboženskými fanatiky pro svou náboženskou příslušnost ke Svědkům Jehovovým, a policie mu nebyla schopná poskytnout ochranu. Soud dále uvedl, že žalobce ad b) přiložil k žalobě dva listy textů z časopisu „Probud'te se“, obsahující případy napadání Svědků Jehovových v Gruzii, kromě toho předložil třicet stran anglicky psaného textu „Chronologie násilných činů a zastrašování Svědků Jehovových v Gruzii od roku 1999

do června 2003“ bez uvedení autora či zdroje, jehož překlad si soud pořídil a obsáhle citoval z obsahu těchto listin. Podle soudu nejsou potíže se soukromými osobami důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu; nelze říci, že by jednání těchto osob bylo podporováno státními orgány Gruzie, neboť žalobce ad b) se dostatečným způsobem nepokusil vyřešit situaci v zemi původu a nevyužil ochrany země své státní příslušnosti; z napadeného rozhodnutí a rovněž ze zpráv předložených žalobcem ad b) vyplývá, že státní orgány v zemi původu přijaly opatření proti nábožensky motivovanému násilí a v případech útoků proti příslušníkům Svědků Jehovových zasahují. Soud tedy dospěl k závěru, že žalobce ad b) nebyl v zemi původu vystaven pronásledování a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2005, č. j. 46 Az 957/2003 - 24, podala stěžovatelka ad a) prostřednictvím své zákonné zástupkyně a advokáta včasnou kasační stížnost, v níž namítla, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku. Udělení azylu stěžovatelce ad a) bylo závislé na tom, zda bude azyl udělen jejím rodičům. Soud pochybil, když žalobu zamítl, aniž by se zajímal o to, zda jsou rozsudky vydané ve věci jejich rodičů již nezvratné. Oba rodiče přitom podali proti rozhodnutím krajského soudu kasační stížnosti. Proto bylo navrženo, aby rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2005, č. j. 46 Az 957/2003 - 24, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení; současně byla podána žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ve včasné kasační stížnosti namítl stěžovatel ad b) důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť soud nesprávně posoudil otázku, zda gruzínské úřady přijaly dostatečná opatření proti nábožensky motivovanému násilí vůči Svědkům Jehovovým. Stěžovatel ad b) je přesvědčen, že doložil, že potíže s náboženskými fanatiky jsou státními orgány v Gruzii trpěny. Podle něj může být pouze prokazatelná efektivnost opatření proti náboženské nesnášenlivosti důvodem pro neudělení azylu. Podle stěžovatele ad b) soud pochybil, když uvěřil propagandistickým prohlášením úředních představitelů, odlišných od skutečné situace v Gruzii. Stěžovatel dále brojí proti použití zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 8. 8. 2003, neboť je podle něj psána nekvalifikovaně a je popletená, neboť obsahuje matoucí údaje jednak o Svědcích Jehovových, tak i o seskupení kolem Basila Mkalavišviliho, či např. vágní tvrzení o tom, že se nedá říci, že by Svědkové Jehovovi byli „doslova pronásledováni“. Ze všech uvedených důvodů stěžovatel ad b) žádá, aby rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2005, č. j. 46 Az 959/2003 - 146, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení; současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti stěžovatelky ad a) uvedl, že v kasační stížnosti není uvedeno, jaké zákonné ustanovení měl krajský soud porušit. Žalovaný je přesvědčen o tom, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí nebyla stěžovatelka ad a) svobodným dítětem azylanta mladším 18 let. Soud navíc žaloby rodičů stěžovatelky ad a) zamítl. Tvrzení, že se měl soud zabývat tím, že rodiče žalobkyně ad a) podali proti zamítavým rozsudkům kasační stížnosti, označil žalovaný za absurdní a navrhl zamítnutí této kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti žalobce ad b) popřel oprávněnost jejího podání, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozhodnutí krajského soudu byla vydána v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti žalovaný odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel ad b) učinil v průběhu řízení o udělení azylu, a na vydané rozhodnutí. Žalovaný namítl, že námitka týkající se zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 8. 8. 2003 je skutkovým novem

uplatněným až v řízení o kasační stížnosti. Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti stěžovatele ad b) a nepřiznání odkladného účinku.

Vzhledem k tomu, že se u kasačních stížností vedených u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 3 Azs 251/2005 a sp. zn. 3 Azs 252/2005 jedná o věci skutkově spolu související, Nejvyšší správní soud podle § 39 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. věci spojil ke společnému projednání pod sp. zn. 3 Azs 251/2005.

Kasační stížnosti jsou podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustné a stěžovatelé v nich namítají důvody odpovídající § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Kasační stížnosti jsou důvodné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadená rozhodnutí Krajského soudu v Praze i řízení předcházející jejich vydání a dospěl k závěru, že je dán důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., spočívající v jiných vadách řízení před soudem, jež mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí. K tomuto zjištění byl Nejvyšší správní soud oprávněn podle § 109 odst. 3 s. ř. s., podle něhož Nejvyšší správní soud není vázán důvody kasační stížnosti mj. tehdy, bylo-li řízení před krajským soudem zatíženo vadou, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí. Vadu řízení spatřuje zdejší soud ve dvou skutečnostech: první je fakt, že krajský soud nenařídil jednání, přestože prováděl dokazování, druhou je pak samotný charakter listin, jež byly použity jako listinný důkaz.

Tím, že krajský soud použil stěžovateli předložených listin jako listinného důkazu, aniž by za tímto účelem nařídil jednání, byla porušena zásada přimotnosti zakotvená v § 77 odst. 1 s. ř. s., podle níž soud provádí dokazování při jednání. Podle § 129 odst. 1 o. s. ř. použitého přiměřeně podle § 64 s. ř. s. se důkaz listinou provede tak, že ji nebo její část při jednání předseda senátu přečte nebo sdělí její obsah. V dané věci není sporu o tom, že krajský soud použil listin, které stěžovatelé přiložili k žalobě, jako důkazních prostředků, neboť v odůvodnění rozhodnutí ve věci stěžovatelky ad a) soud konstatoval existenci těchto listin s tím, že ohledně jejich překladu odkázal na spis sp. zn. 46 Az 959/2003, tedy na spis otce žalobkyně ad a) – stěžovatele ad b). Pokud jde o stěžovatele ad b), soud v reprodukční části odůvodnění napadeného rozhodnutí z obsahu výše uvedených listin citoval a v argumentační části provedl rovněž jejich hodnocení, při němž dospěl k závěru, že „i ze zpráv předložených žalobcem vyplývá, že vláda i Ministerstvo vnitra přijaly opatření proti nábožensky motivovanému násilí a že soudy i policie již v případech útoku proti příslušníkům Svědků Jehovových zasahují, i když postavení Svědků Jehovových není v Gruzii ještě stále optimální“. V takovém případě měl však krajský soud v souladu s § 77 odst. 1 s. ř. s. nařídít jednání. Na této skutečnosti nic nemění ani fakt, že v dané věci účastníci řízení souhlasili s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání; podle § 51 odst. 1 s. ř. s. soud může se souhlasem účastníků řízení rozhodnout bez nařízení jednání; toto ustanovení tedy dává soudu možnost – nikoliv však povinnost – rozhodnout bez nařízení jednání za splnění podmínky souhlasu účastníků řízení s takovým postupem. Nelze tak však podle názoru Nejvyššího správního soudu postupovat tehdy, pokud nastoupí skutečnost, za níž je soud povinen jednání nařídít; tou byla situace, kdy soud prováděl dokazování. V takovém případě zákon neponechává na úvaze soudu, zda jednání nařídí či nikoliv, nýbrž kogentně v § 77 odst. 1 s. ř. s. stanoví povinnost jednání nařídít. Tak však krajský soud v souzené věci neučinil, čímž se podle názoru Nejvyššího správního soudu dopustil vady řízení, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí.

Kromě toho má Nejvyšší správní soud vážnou pochybnost o tom, zda k žalobám připojené listiny byly relevantními důkazními prostředky. Krajský soud pochybil, když neprovedl dokazování ohledně původu předložených listin a pochybil rovněž v tom, že pořídil neoficiální překlad anglických písemností přiložených k žalobám a údaje z překladu těchto listin použil v odůvodnění rozhodnutí, kde uvedl nejvýznamnější skutečnosti z těchto listin, a vyvodil z nich závěr o tom, že i z těchto listin vyplývá, že vláda i Ministerstvo vnitra v Gruzii přijaly opatření proti nábožensky motivovanému násilí; toto tvrzení poté stěžovatel ad b) v kasační stížnosti zpochybnil. Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud měl nejprve posoudit otázku, zda uvedenými listinami provede důkaz a v kladném případě měl nechat vyhotovit oficiální překlad těchto listin; soud si však nemůže sám přeložit listinu, byť by sám znal jazyk, v němž je vyhotovena.

Nejvyšší správní soud tedy dospěl ze všech shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnosti jsou důvodné pro vady řízení před krajským soudem, a proto napadená rozhodnutí Krajského soudu v Praze podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil; současně věci vrátil Krajskému soudu v Praze k dalším řízením, v nichž je tento soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu.

Nejvyšší správní soud o kasačních stížnostech rozhodl neprodleně po jejich obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu; proto se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladných účinků kasačním stížnostem.

O náhradě nákladů řízení o kasačních stížnostech rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Praze v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. listopadu 2005

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

